

Position paper: belang van het kind centraal

Aan de vaste Kamercommissie voor Asiel en Migratie

Huidige situatie

Op dit moment verblijven in Nederland **16.623 kinderen** in de asielopvang. Van hen leeft ongeveer een derde in de noodopvang, opvang die feitelijk niet geschikt is voor kinderen. Voor niet-begeleide minderjarigen (amv's) is de situatie nog schrijnender: de helft van deze jongeren leeft in noodopvanglocaties. In totaal verblijven ongeveer **7.400 kinderen** in de (crisis)noodopvang, van wie **2.078 niet-begeleide minderjarigen**. Dit geldt niet alleen kinderen die nog wachten op een besluit, maar ook kinderen met een verblijfsstatus. Zij groeien op in opvanglocaties waar veiligheid, stabiliteit, onderwijs en zorg ontbreken.

De gevolgen zijn ingrijpend: kinderen ervaren onzekerheid en angst, missen onderwijs en dagbesteding, hebben nauwelijks ruimte om te spelen en worden herhaaldelijk overgeplaatst. Dit schaadt hun fysieke en mentale gezondheid en heeft blijvende gevolgen voor hun ontwikkeling.

Deze praktijk is in strijd met het VN-Kinderrechtenverdrag, dat kinderen recht geeft op onderwijs, spelen, bescherming en ontwikkeling, evenals [de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag \(2022\)](#), waarin is geoordeeld dat kinderen niet in noodopvang mogen worden geplaatst zonder in hun specifieke behoeften te voorzien. Ook het EU-asiel- en migratiepact stelt duidelijke eisen aan de opvang van kinderen: tijdige toegang tot onderwijs, goede begeleiding en voldoende ruimte om te spelen zijn belangrijke Europese normen voor een kindvriendelijke opvang.

Gemiste uitvoering en structurele knelpunten

Ondanks brede steun de afgelopen jaren vanuit de Tweede Kamer voor moties die oproepen om de positie van kinderen te verbeteren, blijft uitvoering uit. Het ontbreekt aan politieke wil en structurele financiering, waardoor toezeggingen vaak niet worden gerealiseerd.

Tegelijkertijd worden er vanuit het veld ook concrete oplossingen aangedragen. Onze [Uitgangspunten voor kindvriendelijke en veilige opvang](#) vormen een stevige basis om de rechten van kinderen te beschermen en hun welzijn te bevorderen. Deze uitgangspunten benadrukken kleinschalige, veilige en stabiele opvang, met structurele aandacht voor onderwijs, (geestelijke) gezondheidszorg, participatie, en het recht op ontwikkeling en bescherming. Alleen met kindvriendelijke opvang kunnen kinderen in de asielopvang opgroeien in een omgeving die recht doet aan hun basisrechten en ontwikkelingsbehoeften.

Alleen door samenwerking tussen gemeenten, het Rijk, zorgverleners, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en de kinderen zelf kan opvang worden gerealiseerd die aansluit bij hun behoeften en perspectief.

Wat is er nodig

Om dit te bereiken zijn duidelijke keuzes en concrete maatregelen nodig. Wij vragen u daarom om in uw beraadslagingen de volgende punten nadrukkelijk mee te nemen:

Minimaliseer overplaatsingen

Kinderen hebben recht op rust en een voorspelbare omgeving met toegang tot onderwijs en zorg. Voer de plannen uit de [Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen](#) uit om de procedurestatus los te koppelen van de opvanglocaties. Dit beperkt procesgerelateerde overplaatsingen. Voer daarnaast de [motie-Koekkoek en Ceder](#) (2023) en de [motie-Van Meenen](#) (2024) uit, die oproepen om de vele overplaatsingen van kinderen sterk terug te dringen.

Plaats geen kinderen in (tijdelijke) noodopvang

Noodopvanglocaties zoals evenementenhallen, hotels en schepen zijn ongeschikt. Kinderen missen daar privacy en buitenspelen is niet mogelijk. Bied kinderen een plek op kindvriendelijke opvanglocaties en

Position paper: belang van het kind centraal

voorzie het COA en gemeenten van de benodigde capaciteit en mogelijkheden. Voorkom verdere plaatsing van kinderen in (crisis)noodopvang, en plaats kinderen met voorrang in reguliere opvang, in lijn met de [motie-Ceder en Boomsma](#) (2024).

Verbeter de opvangvoorzieningen, ook in de reguliere opvang.

Zorg voor basiswaarborgen, zoals toegang tot onderwijs, dagbesteding, buitenspelen, privacy en rust. Zorg daarbij dat op elke locatie een contactpersoon kind aanwezig is, die kindvriendelijke begeleiding waarborgt. Voer aangenomen moties uit die betere leefomstandigheden voor kinderen vragen, zoals de [motie-Van Nispen](#) (2024).

Stel structurele financiering beschikbaar met een toekomstperspectief

Zorg voor structurele middelen voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties zodat kleinschalige, kindvriendelijke opvangvormen gerealiseerd en behouden kunnen blijven.

Schaal de noodopvang af en behoud de Spreidingswet

Noodopvang is ongeschikt voor kinderen. Het is van groot belang dat tijdelijke noodvoorzieningen worden afgebouwd. De Spreidingswet moet gehandhaafd blijven om een eerlijke, structurele en menswaardige opvang over gemeenten te organiseren.

Zorg voor passende (preventieve) psychosociale en medische zorg

Het is belangrijk dat er een goed aanbod aan psychosociale ondersteuning beschikbaar is op de locatie. Een goed aanbod op locatie bevordert de veerkracht van de kinderen, helpt bij mogelijke traumaverwerking en voorkomt langdurige problemen.

Waarborg kinderrechten

Vraag de minister om een concreet plan dat kinderrechten in de asielopvang waarborgt en uitvoering geeft aan het principe dat kinderen alleen worden opgevangen op locaties met de juiste voorzieningen.

Specifieke aandacht voor niet-begeleide minderjarigen (amv's)

Niet-begeleide minderjarigen zijn de meest kwetsbare groep binnen de asielopvang. Ze zijn jong, zonder ouderlijke bescherming en in een onbekend land. Hun opvang vraagt om een specifieke, zorgvuldige benadering. Juist omdat zij het zonder ouderlijk gezag stellen, hebben zij extra behoefte aan aandacht, stabiliteit, passende begeleiding en duidelijke informatie over hun rechten en toekomst. Hun verhalen maken duidelijk dat zij geen uitzondering willen zijn, maar gewoon jong willen kunnen zijn, zoals ieder ander kind.

Zet het kind centraal

De huidige situatie waarin kinderen in de asielopvang opgroeien, staat haaks op de waarden die we in Nederland zeggen te koesteren. De Werkgroep Kind in azc doet daarom een dringende oproep:

Veranker het belang van het kind en laat dit altijd vooropstaan

Ongeacht het politieke debat over migratie verdienen kinderen bescherming, stabiliteit en toekomstperspectief. Het is een fundamentele verplichting, juridisch, moreel en maatschappelijk, om ervoor te zorgen dat kinderen in de asielopvang de mogelijkheid hebben om weer gewoon kind kunnen zijn.

Met vriendelijke groet,

Werkgroep Kind in azc